

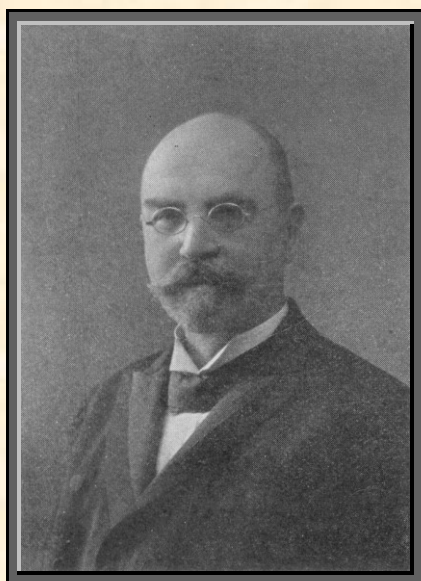
Okresní jednota živnostenských společenstev v Přerově

Již ve 13. století sdružovala se řemesla v hromadné útvary, tak zvané cechy. V Přerově bylo 15 cechů, a to: obuvnický založen v 15. století, kožišnický a koželužský r. 1544, řeznický r. 1510, stolařský, provaznický, soustružnický a barvířský r. 1795, bednářů r. 1693, soukenický r. 1520, tkalcovský r. 1776, krejčovský roku 1431, kovářů, kolářů a zámečnicků r. 1795, cech knihářů, hodinářů, řemenářů, sedlářů, cvočkařů vznikl roku 1861, pekařů r. 1460, hrnčírů asi r. 1827, mlynářů nezjištěno, cech zedníků a tesařů r. 1821.

Před 48 lety byly cechy zrušeny a utvořena nynější společenstva. - Byla zřizována hlavně společenstva smíšená a řadová. Vzárustem řemesel a živností nestačila tato k ovládnutí různých zájmů řemesel a v důsledku toho vznikla společenstva odborová. Záhy po zavedení společenstev bylo jednáno o seskupení ve vyšší složku, která by mohla účelně hájiti zájmy jak společenstev, tak i jejich členů a tu přikročeno v r. 1908 k založení povinné Okresní jednoty se sídlem v Přerově, jež vešla v činnost r. 1909 a sdružovala tehdy 16 společenstev, a to z Přerova 8, Kojetína 6, Tovačova 1 a z Němčic 1.

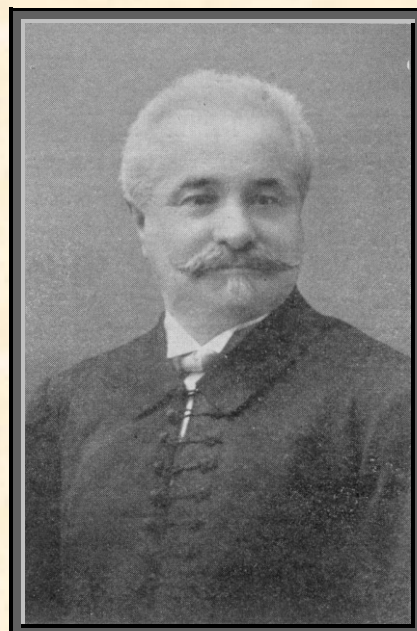
Prvním předsedou byl Jan Vítěz, výrobce čerpadel a vodovodů v Přerově. Setrval v této funkci až do r. 1918. V prvním výboru byli pp.: Vítěz Jan z Přerova, předseda, náměstek předsedy Stav Frant. z Kojetína, členy pp.: Chytil Frant. Přerov, Formánek Hub. Kojetín, Habáň Arn. Tovačov, Hanačík Leop. Přerov, Hégr Jul. Přerov, Holub Fr. Němčice, Kolařík Karel Dobroměřice, Kotek Jindř. Kojetín, Písařík Jos. Přerov, Poleme Jos. Přerov, Široký Jos. Přerov, Ulma Jan Přerov, Zgoda Vilib. Kojetín, náhradníky Hladný Jan Přerov, Jilek Zachar Němčice, Karas Jos. Tovačov, Šádek K. Němčice, Štava Jos. Tovačov, Lesák Jan Přerov. Mimo to ustaven byl pracovní výbor, v němž mimo předsedy Vítěze za odbor holičů zasedal Ratibořský Ant. ml. a za odbor sedlářů, řemenářů, čalouníků a brašnařů Harna Pavel. Při jednotě zavedena mistrovská nemocenská pokladna, jejíž správou byl pověřen Jos. Široký jako předseda.

V roce 1911 byl učiněn pokus o zřízení fondu a zřízení

Jan Vítěz,
první předseda Okresní jednoty
živnostenských společenstev

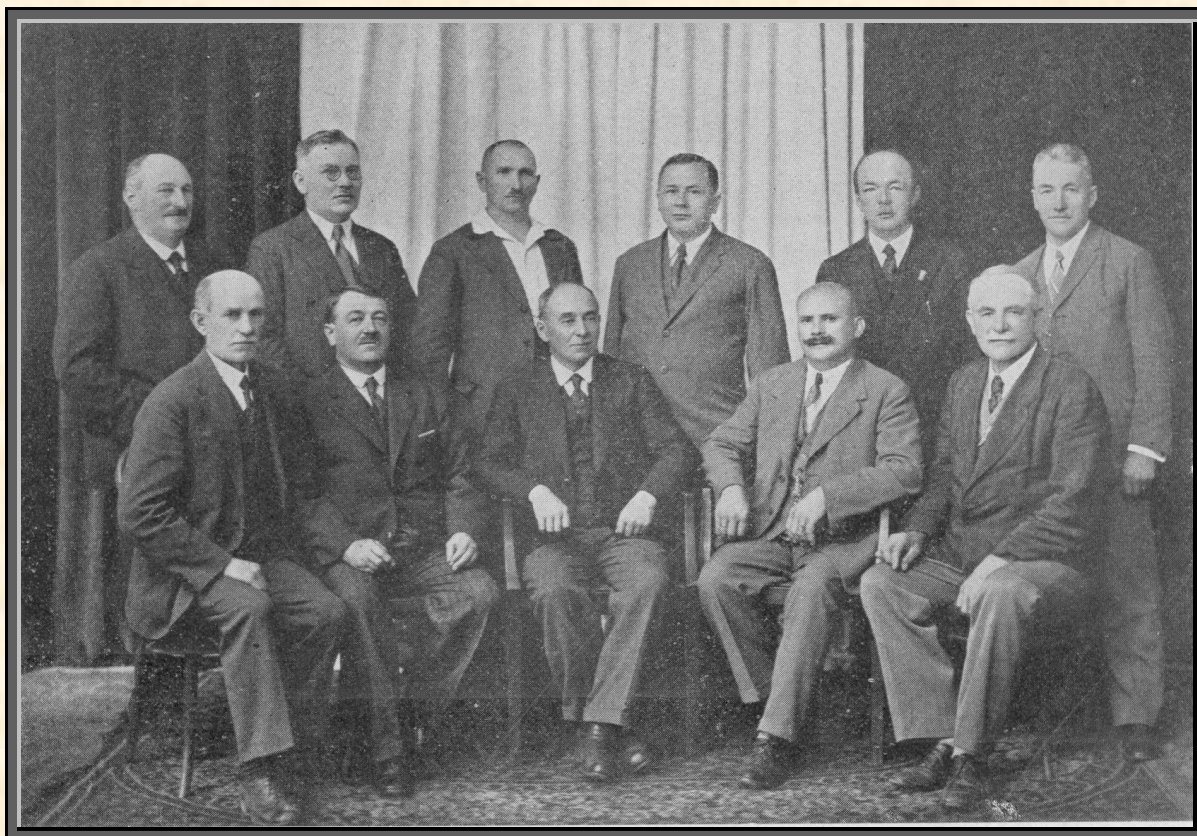
živnostenské úvěrny. Oba tyto podniky byly však úřady potlačeny a na místě svépomocné akce vznikly později živnostenské záložny. V r. 1912 bylo jednáno o uspořádání živnost. průmyslové a hospodářské výstavy v Přerově, ale z různých příčin jak technických tak i jiných k uskutečnění nedošlo. Již tehdy jednota uplatňovala při různých sjezdech a anketách názor usměrniti pořádání výstav, aby výstavnictví dělo se systematicky a

Josef Široký,
druhý předseda Okresní jednoty
živnostenských společenstev

Zapomenutý Přerov

programově, aby se zamezilo současnému pořádání výstav v několika místech.

Předsednictvo Okresní jednoty živnostenských společenstev

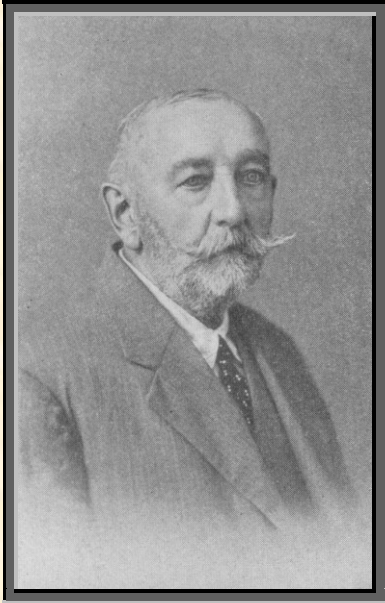
V r. 1919 byl zvolen předsedou p. Jos. Široký, kamnařský mistr Přerova. Řídil věci jednoty až do r. 1923. V té době bylo zastoupeno 22 společenstev. V tomto období v r. 1922 mezi jinými věcmi bylo jednáno o návrhu reorganizace živnostenského řádu, o pensijním pojištění živnostnictva a opravě stanov společenstevních (referoval Josef Polame). V r. 1923 bylo též jednáno o zavedení nedělního klidu v Přerově a podáno městské radě usnesení zamítavé.

Od té doby vede Okresní jednotu předseda p. Jos. Polame, malíř písma z Přerova, jehož rozhledu a jemu vlastní svědomitosti a houževnatosti podařilo se usměrniti zájem již 30 společenstev.

Zvolený výbor zahájil ihned pronikavou činnost. Ustaven byl zvláštní výstavní výbor s p. Č. Flašarem v čele, který již v r. 1924 uspořádal učňovskou výstavu v Přerově s úplným zdarem. V r. 1925 bylo důrazně protestováno proti osnově zákona o starobním a invalidním pojištění osob samostatně výdělečných, když tato byla projednávána v národním shromáždění bez zřetele, jaké břímě by bylo uvaleno na bedra živnostnictva. Od této doby bedlivě sleduje a podporuje snahy, opravy a doplnění zákona soc. pojištění osob samostatně výdělečných, aby toto co nejdříve, středním vrstvám vyhovující, vešlo v platnost. V r. 1927 byla opět pořádána výstava učňovských a tovaryšských prací v Přerově. V dalším roce byl dán podnět k uspořádání zemské výstavy v Přerově. Městské zastupitelstvo a korporace byly nakloněny návrhu, jen otázka získání vhodného místa odsunula pořádání na dobu pozdější. V témže roce pronajala jednota místnosti pro vlastní kancelář a zařídila informační poradnu ve věcech daňových.

Zapomenutý Přerov

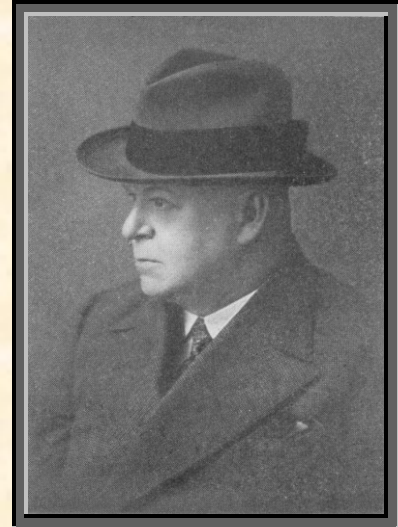
V r. 1929 byly provedeny volby podle nového volebního řádu a zvoleni pp. Jos. Polame z Přerova předsedou, Jos. Malík z Tovačova náměstkem předsedy, Mik. Vavřín z Přerova jednatelem, Lad. Bartoš z Přerova pokladníkem. Dalšími členy výboru pp. Fr. Synek z Němčic, Fr. Janečka z Němčic, Mil. Rumlík z Kojetína, Ct. Odložil z Kojetína, R. Vítěz z Přerova, Jos. Fimbingr z Přerova a Jos. Karas z Tovačova. Během tohoto roku vykonány všechny přípravné práce pro pořádání třetí výstavy dorostu, která provedena v r. 1930.

František Sum starší,
čestný člen Společества cukrářů
atd. pro okres přerovský a jeho
předseda v letech 1920-1930

Bořa Bárta, člen st. rady živnost.,
předseda Společ. malířů a natěračů a
místostarosta Jednoty malířů země
Moravskoslezské

Ant. Janovský, člen stát. rady
živnost., býv. předseda a nynější
místopředseda Říšského svazu odb.
fotografů v Praze

Jelikož agenda stále vzrůstala a společenstva si přála vhodnějších místností, podařilo se zásluhou členů představenstva získati nynější prostorné místnosti, kde je umístěna kancelář, která úplně vyhovuje společenstvům ku pořádání schůzí, přednášek, kursů i valných shromáždění.

Během doby byli do výboru povoláni pp. Filip Jež a Jos. Říhošek z Kojetína a Fr. Rošt z Tovačova. Výborové schůze konají se pravidelně každý měsíc a je vždy pamatováno na to, že je nutno podporovati organisaci společenstev, podporovati společenstva při plnění jejich zákonných úkonů, zdokonalovati živnostenský výcvik učňů, dále podporovati živnostenské školství, podporovati starobní a invalidní pojištění osob samostatně výdělečných. K dosažení těchto úkolů jest využíváno podávání návrhů a dobrých zdání úřadům a sborům zastupitelským, buď samostatně, nebo s dohodou společenstev a to co do zákonodárství živnostenského povšechného i co do zákonného upravení poměru živnostenských společenstev zvláště. Dále společnými poradami o zájmech živnostenského stavu, upravením jednotného postupu společenstev ve věcech společenstevních, v otázkách jak pokračovacího školství, tak sociálního pojištění. Podporováním zřízení odborného pokračovacího školství, kursů odborných, kalkulačních, přednáškami v různých místech obvodu jednoty, pořádáním výstavek a řešením časových otázek, zajisté velmi přispívají ke zdárnému vývoji středního stavu.

Jestliže Okresní jednota znamenala před válkou vedoucí korporaci společenstev v okrese stávajících, tím více nabyla významu po převratu, kdy byly utvořeny okresní úřady, zastupitelstva, kde její působnost se stala daleko významnější, ať ve věcech zásahu prozkoumání oprávněnosti živnostenského povolování nebo šetření o případech nekvalitní soutěže a udělování dispense, nebo jiných věd živností se týkajících.

Zapomenutý Přerov

Největšího významu však nabyla tím, že stala se poradní jednotkou okresního úřadu, Obchodní komory, zemské jednoty, živnostenské rady i ministerstev, již předkládány jsou všechny dotazy k vyjádření o věcech týkajících se životních zájmů všech společenstev odborových, koncesovaných i jiných, kde v mnohém směru a případě názor byl uplatněn a došel svého účelu.

Dřívější dosti napjatý poměr jednoty k Obchodnímu grémiu v Přerově byl usměrněn a navázána přátelská spolupráce, která rovněž byla již mnohokrát v otázkách obchodních a živnostenských projevena a korunována plným úspěchem. Litovati jest jen jednoho, že spolupráce nebyla pochopena již dříve a zejména v době, kdy stala se akutní otázka přeměny společenstevních nemocenských pokladen v jednotnou nynější všeobecnou pokladnu okresní. Jen nepochopením spolupráce tehdejších vedoucích činitelů bylo zaviněno, že bylo zmařeno úsilí sdružit společenstevní pokladny s grémiem v jednu pokladnu společnou při Okresní jednotě, čímž by bývala prokázala dostatečný počet pro zákonitou oprávněnost, kdežto tak společenstva sama o sobě nemohla tehdy žádaný počet zaměstnanců vykázat, poněvadž výnos ministerstva byl prohlášen v době, kdy většina zaměstnanců i učňů byla ještě ve vojsku a jiného dorostu nebylo. Za ta léta byla by pokladna živnostenského zaměstnanectva jistě hodně aktivní a mohla plně vyhovovati všem potřebám nejmodernějšího a účelného léčení i poskytováním hmotné podpory nemocí postiženým.

Jestliže se ještě dnes ozývají hlasy, že se z odborněním společenstev a zakládáním odborných svazů jsou Okresní jednoty bezvýznamnými útvary, je třeba zdůraznit, že je toto nazírání mylné. Pravým opakem je, neboť dnes jsou jednoty důležitými činiteli jak v obcích tak i v okresech a zejména když se ze společenstev řadových a smíšených tvoří odborná společenstva, která ke svému vývinu nutně potřebují usměrnění jak ve věcech obecních, berních a daňových. Je nemyslitelné, aby to nebo ono odbor, společenstvo mohlo vystupovati jako vedoucí společenstev jiných, což jednotě rozsahem stanov je přímo dáno.

Jednota vzešla z vůle a přání všech společenstev v okrese se nacházejících a je vedena jejich pokyny a zároveň je vykonavatelkou jejich vůle, jinak ale je vedoucím zodpovědným činitelem za vše, co se děje v živnostech a středním stavu. Životním zájmem jednoty je ze všech sil podpořiti snahy pro uskutečnění pojištění všeho živnostnictva a tím zajistiti každého jedince pro stáří. Jsme přesvědčeni, že jen svorností a vytrvalostí k vytčenému cíli co nejdříve dojdeme.

Zdroj: Přerovsko-Kojetínsko (1933)